

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Красимир Иванов

Варненски Свободен Университет

„Черноризец Храбър“

на

дисертационен труд с тема

**„Възможностите на когнитивно-поведенческата
психотерапия за овладяване на депресивни състояния
при дислексия на развитието“**

за присъждане на образователна и научна степен
„Доктор“ по научно направление: 3.2 Психология
(Клинична психология)

докторант: Васка Здравкова

Научен ръководител: проф. д.пс.н. Ваня Матанова

Предложената за становище дисертационна разработка е положена в сложно интердисциплинарно поле, белязано с много трудности по отношение диагностика, терапия и прогноза на сложната проблематика свързана с дислексията.

Трудът отговаря на академичните изисквания за обем, структура и изследване. Дисертацията се състои от 170 страници, от които 132 страници основен текст, 28 страници библиографска справка, 8 страници приложения, 5 страници заглавна страница и съдържание. Използвани са 5 фигури и 10 таблици. Библиографията включва 214 заглавия, сред които такива на български, македонски, сръбски, хърватски и английски език. По темата на дисертацията са направени 5 публикации в научни издания.

В теоретичната част са разгледани основните аспекти на проблематиката касаеща децата със симптоми на депресия при дислексия на развитието, проблем често срещан, инвалидизиращ и повтарящ се, който често не се разпознава и/или не се лекува.

Докторантката е представила данни от Министерството на здравеопазването в РС Македония които представят факти, че македонските деца, които представляват бъдещите надежди и ресурси за развитие на страната, са изложени на висок риск от депресия.

Докторантката изследва вече съществуващият опит на водещи страни и поставя ясно целта на този дисертационен труд беше да се оцени, при македонските деца с депресивни симптоми, ефективността на когнитивно-поведенческата психотерапия за намаляване на депресивните симптоми и негативната автоматична мисъл и за подобряване на социалното функциониране.

Основната цел на настоящото изследване е доразвита през възможността да се изследват разликите в отговора на лечението при деца с

депресия, получаващи когнитивно – поведенческа психотерапия, и деца, получаващи лечение по обичайния начин.

Теоретичният обзор е пълен и представя добро умение да се работи с професионалната материя. Фокусът попада върху определенията на дислексията, медицинския и социален модел на разбиране на дислексията, етиология, клинична картина и класификация на дислексията и депресия при деца с дислексия.

Добро впечатление прави анализът и описанието на най-често срещаните и използвани определения за дислексията. Интересен акцент е позоваването на определението на Британската асоциация по дислексия, което е прието в РС Македония. Представен е историческият опит в началото на века за изследванията в областта на дислексията започнали да използват редица модели за интерпретиране на социалния опит на децата, живеещи с това състояние. Тези модели са разработени от дисциплината „Изследвания на децата с нарушения“, която определя редица алтернативни дефиниции на „нарушения“ от доминиращата медицинска класификация. В зависимост от използвания модел проблемите, свързани с дислексия, се интерпретират или поради физиологичен дефицит, т.е. биомедицински, или поради структурни неравенства, т.е. социални.

В проведеното психологично изследване отново са спазени всички изисквания по отношение цел, задачи, хипотези и инструментариум.

Основната цел представеното изследване се явяват разликите в отговора на лечението при деца с депресия, получаващи когнитивно – поведенческа психотерапия, и деца, получаващи лечение по обичайния начин.

Участниците в изследването са подбрани чрез училища в три основни центъра на социално-демографските райони в Република Македония (Щип,

Източен регион; Скопие, Централен регион; Битоля, Западен регион), което е интересен разрез за региона.

Самото описано изследване е изпълнено екзактно, с професионална вещина и умение за терапевтична работа.

Резултатите са ясно представени и добре интерпретирани. Получените данни оформят практико приложните приноси на дисертационното изследване, като те носят авторски белег. Коректно са представени и трудностите и ограниченията като фактът че, клиничната психология и психопатологията на развитието в Р. С. Македония са все още в начален етап на развитие. Поради това има малък брой научни изследвания в областта на психичните нарушения при деца.

Представени са и бъдещите насоки за изследване на проблема.

Публикациите на докторанта са съразмерни с темата и са достатъчни за наукометричните изисквания. Нямам критични забележки.

Всичко това ми дава основание да предложа на Научното жури да присъди на Васка Здравкова на образователна и научна степен „Доктор” по научно направление: 3.2 Психология (Клинична психология)

22.08.2024

Гр. Варна

доц.д-р Красимир Иванов